

learning.

Furthermore, some students need more time than others to finish the task, which may cause discipline problems and affect the lesson. This may be resolved by adjusting the level of difficulty of a particular activity. In that way, teachers would avoid boredom as well as disruptive behavior at lessons. Another solution to the problem may be the preparation of more exercises so as to distribute them to the students who finish their tasks earlier. It might be a good solution to establish general rules of behaving, which can be written on a poster and kept on the classroom wall. These rules should be clearly explained to the learners and the students ought to. Teachers should take advantage of the learners' natural eagerness to speak and encourage children to speak in English rather than trying to prevent them from communicating normally with each other. Additionally, the present researcher came to the conclusion that if the level of the noise increases, it might be appropriate to apply a short activity that would calm down the class, for instance the class might play a short game.

References

1. Janicka-Panek T. (2017) Teaching learners with dyslexia in junior high school-theoretical part. Drohobycz: Narodowy Uniwersytet w Drohobyczu (w druku)
2. Janicka-Panek T.(2011) *Równaj w górę*. Praca z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Warszawa: Wyd. Nowa Era
3. Szkup M. (2012) Teaching Vocabulary to Mixed-Ability Learners in Junior High School/ Łowicz: Zespół Kolegiów Nauczycielskich w Łowiczu, Nauczycielskie Kolegium Języków Obcych

УДК 378.16.017.64

ВИХОВНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЧИННИКІВ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ МОЛОДШОГО ПІДЛІТКА

Н.О. САЙКО, кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри спеціальної освіти і соціальної роботи

Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка

E-mail: natsayko@gmail.com

Анотація. В статті розглядається проблема використання виховного потенціалу чинників соціалізації як методів соціально-педагогічно діяльності, розкривається виховний вплив різних факторів соціуму, таких як мистецтво, культура, релігія, сім'я, засобів масової комунікації.

Ключові слова: чинники соціалізації, культура, мистецтво, релігія, сім'я.

Актуальність (Introduction). Проблема соціалізації була предметом досліджень ще філософів античності. З розвитком суспільства вона не втратила своєї актуальності, навпаки, стала різнобічнішою, набула глибшого змісту. На сучасному етапі розвитку педагогічної науки постало питання про визначення різних груп факторів навколишнього середовища, які б сприяли формуванню особистості, її соціалізації та слугували методами корекції, профілактики, реабілітації у соціально-педагогічній роботі.

Аналіз останніх досліджень та публікацій (Analysis of recent researches and publications). У дослідженнях ця проблема розв'язується у кількох аспектах: філософському (Н.Т. Абрамова, А.Т. Москаленко, В.Г. Нестеренко, В.С. Овчинников, Ю.В. Сичов та ін.); психологічному (Л.В. Бондаренко, Л.П. Буєва, А.Г. Ковальов, І.С. Кон, Є.С. Кузьмін, В.С. Мухіна, Р.В. Тонкова-Ямпольська та ін.); педагогічному (Г.М. Андреєва, Ю.В. Василькова, Р.Г. Гурова, В.М. Іванов, Н.М. Лавриченко, А.В. Мудрик, Ю.В. Смородська) та соціологічному (В.П. Андрущенко, В.М. Піча, А.О. Ручка П.А. Сорокін, О.О. Якуба та ін.).

Сучасні науковці правомірно вважають культуру, мистецтво, засоби масової комунікації, релігію одними із потужних чинників соціалізації та особливого значення надають сім'ї як основного посередника у засвоєнні соціального досвіду.

Поняття «культура»(від лат.cultura – оброблення, вирощування, у педагогічному кон-

тексті – освіта, навчання, виховання) охоплює сукупність практичних, матеріальних і духовних надбань суспільства, які відображують його історично досягнутий рівень розвитку і втілюються у результатах продуктивної діяльності людини[4, с. 39]. Саме культура фокусує систему ціннісних уявлень, що становлять основу особистісних орієнтирів людини, регулюють її діяльність, переводять людину в якісно новий спосіб буття - більш осмислений та упорядкований.

Водночас термін «культура» характеризує рівень освіченості окремої людини, а також якісний рівень оволодіння видами діяльності.

Оскільки в культурі як в людському утворенні відбиваються риси її творця, поняття культури обіймає не лише те, що існує поза людиною, а й ті зміни, які відбуваються в ній самій, в її фізичному та духовному стані. Адже створюючи і розвиваючи світ продуктів людської діяльності, цей «другий Всесвіт», людина створює і розвиває саму себе. Саме через культуру вона відкриває і перетворює світ свого «Я», реалізує власний духовний потенціал, наближається до світових досягнень людської цивілізації[3, с. 46].

Основу культури становлять духовні засади, тому вона є джерелом морального становлення та розвитку підростаючих поколінь. Засвоєння кожною особистістю сукупності культурних цінностей визначає міру її розвитку, соціалізації, гуманізації, рівень інтелігентності.

Сучасна соціально-педагогічна практика свідчить про те, що елементи соціальної корозії, що мають місце в нашому суспільстві, негативно позначаються на духовному становленні молодших підлітків. Споживацька психологія, прагнення до легкої наживи, потяг до сумнівних розваг, несприйняття позитивних ідеалів, зниження романтичного пафосу стають для деякої частини молоді головними мотивами життєдіяльності.

Мета (Purpose). Вирішення проблеми переорієнтації молодших підлітків на ідеали духовності, на усвідомлення гуманістичних зразків ставлення до світу пов'язане з новими підходами щодо соціально-педагогічного значення культури в соціалізації молоді та ролі мистецтва як засобу збереження й трансформації соціально-культурного досвіду людського суспільства.

Методи (Methods). У процесі дослідної роботи застосовано такі методи наукового дослідження як аналіз, синтез, індукція, екстраполяція, узагальнення.

Результати (Results). Значення мистецтва як фактора соціалізації особистості полягає в морально-естетичному характері його впливу: емоційний зміст твору постає стимулом для формування та вияву почуттів, емоційним фоном життя та діяльності людини. Чуттєва природа мистецтва посилює світоглядний вплив на особистість, перетворюючи мистецтво на важливий фактор соціально-духовного виховання. Спілкування з мистецтвом активізує емоції, думки, світосприйняття людини, викликає асоціації, які мали місце в її особистому житті, почуття та переживання. Особлива активізація свідомості засобами мистецтва зумовлюється тим, що художній твір і відтворює дійсність, і оцінює зображуване, прагнучи виявити його сутність. Така передача цінності буття не тільки збагачує життєвим досвідом, але й спонукає до його ціннісного переживання, яке відіграє провідну роль в осмисленні світу [4].

Важливе місце у соціалізації особистості мають засоби масової комунікації. Масова комунікація – це процес розповсюдження соціальної інформації за допомогою технічних засобів (друк, радіо, телебачення, кіно та відеотехніка), це особливий вид соціального спілкування, що здійснюється в масштабах суспільства і є важливою передумовою суспільного розвитку та організації[2, с. 48]. Завдяки засобам масової інформації люди отримують доступ до культури різних народів, підвищують свій загальнокультурний рівень і рівень загальної інформованості. Також засоби масової комунікації активно впливають на світосприйняття, світорозуміння особистості, визначають стиль поведінки та способу життя [2, с. 23].

Наступним чинником соціалізації молодших підлітків є релігія. Релігія традиційно відіграє важливу роль у житті різних суспільств. Вона завжди була важливим інститутом соціалізації підростаючих поколінь. Її вплив порівнюють із впливом сімейного виховання, відводячи йому другий за значенням ступінь.

Роль релігії в сучасному суспільстві й нині залишається дуже важливою. Змінюється лише характер її впливу, залежно від країни та конфесії (віросповідання народу).

До недавнього часу соціальне виховання визнавало, що релігія як специфічна форма

людської свідомості є викривлене, фантастичне зображення зовнішнього світу. Обов'язковою складовою частиною цілісного педагогічного процесу було атеїстичне виховання, яке стало важливим компонентом формування особистості кожної дитини.

Проте християнська традиція є невід'ємною частиною культури України. Вона започаткувала особливий спосіб розуміння людської особистості, її трансцендентального призначення, ставлення до природи, суспільства, праці та сім'ї, розуміння свободи та соціальної відповідальності. Водночас, без знання історії та релігії стає незрозумілою й чужою культура доби Відродження, мова музики Баха, Леонтовича. Губиться глибокий зміст творчості Тараса Шевченка, Григорія Сковороди[5, с. 12] .

У сучасному суспільстві релігія виконує моральну, духовну, гносеологічну, політичну, економічну, історичну, психотерапевтичну соціалізуючу функції, що підкреслює її важливу роль у формуванні особистості.

Особливого значення у соціалізації особистості у науковій літературі і практиці надається сім'ї як природного середовища формування особистості, матеріальної і емоційної підтримки, необхідної для життя і розвитку. Сім'я що є найменшим осередком суспільства, репрезентує його в цілому, а досвід, набутий в сім'ї, створює загальну внутрішню конструкцію індивідуальної поведінки. Тому від мікроклімату в сім'ї, від особливостей трансформації соціального досвіду значною мірою залежить соціалізація особистості.

У педагогічній науці розробляються методики та технології використання різних чинників соціалізації з соціально-терапевтичною метою. Так, наприклад, музикотерапія, казкотерапія, бібліотерапія, ігротерапія, що позитивно впливають на самозміну особистості, її поведінку та на життя в цілому. Реалізація соціально-педагогічних методик та технологій має відбуватися, як на базі освітніх закладів, так і в сімейному середовищі.

Педагогічне використання виховного потенціалу чинників соціалізації сприяє формуванню вільної, демократичної особистості, яка уміє аналізувати та критично сприймати навколишній світ, відсікати негативні соціальні впливи, що заважають нормальному природному розвитку особистості дитини молодшого підлітка.

Висновки і перспективи (Discussion). Зазначені чинники соціалізації можуть впливати як позитивно так і негативно на формування особистості. Головне завдання педагогів нейтралізувати негатив та вміло використовувати соціально-педагогічний потенціал чинників, досконало володіти методиками та технологіями їх застосування, на основі гуманного підходу до соціалізації особистості.

Список використаних джерел

1. Мудрик А.В. Социализация и «смутное время» [Текст]/ А.В. Мудрик. – М., «Педагогика и психология», 1991. – №3, серия 4.- 95 с.
2. Рассадин С. Испытание зрелищем: Поэзия и телевидение [Текст] / С. Рассадин – М., 1984.- 68 с.
3. Россинская Е.И. Искусство как средство общения: Коммуникативная функция искусства. [Текст]/ Е.И. Россинская – М., 1984. – № 8, серия «Эстетика». – 69 с.
4. Рудницька О.П. Педагогіка: загальна та мистецька. – Навч. посібник. [Текст]/ О.П. Рудницька – К., 2002. – 270 с.
5. Степовик Д.В. Релігії світу. [Текст]/ Д.В. Степовик – К.: ПБП „Фотовідеосервіс”, 1993. – 112с.

References

1. Mudrik, A. V. (1991). Mudrik A.V. Sotsializatsiya i «smutnoye vremya» [Socialization and "Time of Troubles"] "Pedagogy and psychology",. - №3, series 4, 95.
2. Rassadin, S. (1984). Ispytaniye zrelishchem: Poeziya i televideniye [Testing by the spectacle: Poetry and television]. M., 68.
3. Rossinskaya, E.I. (1984). Iskusstvo kak sredstvo obshcheniya: Kommunikativnaya funktsiya iskusstva. [Art as a means of communication: Communicative function of art]. M, n. 8, the series "Aesthetics", 69.
4. Rudnitskaya, O.P. (2002). Pedagogika: zahal'na ta mystets'ka [Pedagogy: general and artistic]. Teaching manual, K., 270.
5. Stevovik, D.V. (1993) Relihiyi svitu [The religions of the world]. K., PBP Fotovideoservis, 112.

ВОСПИТАТЕЛЬНЫЙ ПОТЕНЦИАЛ ФАКТОРОВ СОЦИАЛИЗАЦИИ ЛИЧНОСТИ МЛАДШЕГО ПОДРОСТКА

Н.О. Сайко

Аннотация. В статье рассматривается проблема использования воспитательного потенциала факторов социализации как методов социально-педагогической деятельности, раскрывается воспитательное влияние сфер социума, таких как искусство, культура, религия, семья, средства массовой коммуникации.

Ключевые слова: факторы социализации, культура, искусство, религия, семья.

EDUCATIONAL POTENTIAL OF FACTORS OF SOCIALIZATION OF THE PERSON OF THE YOUNG ADOLESCENT

N.O. Saiko

Abstract. The article is devoted to the problem of training of the students of pedagogical institutions to fulfil the socialization of under school age children, which is considered like a main part of vocational training for the future pre-school teachers. The state of problem is analysed in according to psychological, pedagogical, philosophical and sociological literature, practical work.

Key words: the socialization, culture, art, religion, family.